

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-03-67-R77.2-A
Datum: 19. maj 2010.
Original: engleski

PRED ŽALBENIM VEĆEM

U sastavu: sudija Theodor Meron, predsedavajući
sudija Mehmet Güney
sudija Fausto Pocar
sudija Andrésia Vaz
sudija Christoph Flügge

Sekretar: g. John Hocking

Presuda od: 19. maja 2010.

U PREDMETU

PROTIV

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNA REDIGOVANA VERZIJA

PRESUDA

Amicus curiae tužilac:

g. Bruce MacFarlane, Q.C.

Optuženi koji postupa pro se:

g. Vojislav Šešelj

SADRŽAJ

I.	UVOD.....	1
	A. KONTEKST	1
	B. ŠEŠELJEVA ŽALBA.....	3
II.	STANDARD PREISPITIVANJA U ŽALBENOM POSTUPKU.....	3
III.	ŽALBA U VEZI S MERITUMOM.....	6
	A. NADLEŽNOST MEĐUNARODNOG SUDA ZA NEPOŠTOVANJE SUDA (PRVI OSNOV).....	6
	B. OMETANJE SPROVOĐENJA PRAVDE (DRUGI OSNOV, DELIMIČNO)	7
	C. POTREBA ZA PREVOĐENJEM CELE KNJIGE (TREĆI OSNOV).....	8
	D. <i>MENS REA</i> (ČETVRTI OSNOV).....	9
	E. DEFINICIJA POVERLJIVIH INFORMACIJA (PETI OSNOV).....	10
	F. POSTOJANJE POVERLJIVE VERZIJE PRVOSTEPENE PRESUDE (OSMI OSNOV)	11
	G. KAZNA I NALOG O POVLAČENJU KNJIGE (ŠESTI OSNOV, DELIMIČNO; SEDMI OSNOV).....	13
IV.	ŽALBA NA KAZNU.....	14
	A. TEŽINA KRIVIČNOG DELA (DRUGI OSNOV, DELIMIČNO).....	15
	B. SRAZMERNOST KAZNE (ŠESTI OSNOV, DELIMIČNO).....	16
IV.	DISPOZITIV	18

I. UVOD

A. Kontekst

1. Žalbena veće Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbena veće, odnosno Međunarodni sud) rešava po žalbi¹ na Presudu po navodima o nepoštovanju suda, koju je 24. jula 2009. donelo Pretresno veće II (dalje u tekstu: Pretresno veće) u predmetu *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.2 (dalje u tekstu: Prvostepena presuda).²

2. Vojislav Šešelj (dalje u tekstu: Šešelj) rođen je 11. oktobra 1954. u Sarajevu, Republika Bosna i Hercegovina. Trenutno mu se sudi pred Pretresnim većem III u predmetu *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T (dalje u tekstu: Pretresno veće u predmetu *Šešelj*), po 14 tačaka za zločine protiv čovečnosti i kršenja zakona ili običaja ratovanja.³

3. Dana 21. januara 2009, odobravajući zahtev Tužilaštva (dalje u tekstu: tužilac),⁴ Pretresno veće je izdalo nalog umesto optužnice, tereteći Šešelja po jednoj tački za nepoštovanje Međunarodnog suda na osnovu pravila 77(A)(ii) Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik).⁵ Konkretno, u Optužnici se navodi da je Šešelj svesno i hotimično ometao sprovođenje pravde obelodanjivanjem poverljivih informacija u vezi sa tri svedoka (dalje u tekstu, zajedno: zaštićeni svedoci), kao i izvoda iz poverljive pismene izjave jednog od tri svedoka (dalje u tekstu: poverljiva izjava) u knjizi čiji je on autor (dalje u

¹ Najava žalbe i Žalba na Presudu po navodima o nepoštovanju suda na osnovu Odluke Žalbenog veća o zahtevu tužilaštva za nalog kojim odbacuje Najavu žalbe i Žalbu i zaključuje predmet od 16. decembra 2009, zavedena na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku 12. januara 2010. (poverljivo); prevod na engleski jezik zaveden 18. januara 2010. (dalje u tekstu: Kombinovani podnesak).

² *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.2, Presuda po navodima o nepoštovanju suda, 24. juli 2009. (poverljivo; javna verzija zavedena istog dana).

³ V. *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Treća izmenjena optužnica, 7. decembar 2007., str. 1.

⁴ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Zahtev tužilaštva na osnovu pravila 77 u vezi s nepoštovanjem zaštitnih mera, 13. oktobar 2008. (poverljivo i *ex parte*). Zahtev je prvobitno podnet Pretresnom veću u predmetu *Šešelj*, v. *id.*, naslov. Predsednik Međunarodnog suda ga je posle toga dodelio Pretresnom veću. v. Prvostepena presuda, par. 1.

⁵ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.2, Odluka po navodu o nepoštovanju Suda, 21. januar 2009. (poverljivo; javna verzija zavedena istog dana), Dodatak (dalje u tekstu: Optužnica).

tekstu: knjiga) i time prekršio naloge Pretresnog veća u predmetu *Šešelj* kojima su odobrene zaštitne mere.⁶

4. Dana 11. februara 2009, Bruce MacFarlane, Q.C., imenovan je za *amicus curiae* tužioca u ovom predmetu (dalje u tekstu: *amicus* tužilac).⁷ Šešelj se izjasnio da nije kriv i odlučio da se sâm brani; suđenje je održano 29. maja 2009.⁸

5. Dana 24. jula 2009, Pretresno veće je Šešelja proglasilo krivim za nepoštovanje Suda zbog toga što je svesno obelodanio poverljive informacije u vezi sa zaštićenim svedocima, kao i delove poverljive izjave i time prekršio naloge⁹ Pretresnog veća u predmetu *Šešelj*, i izreklo Šešelju kaznu zatvora u trajanju od petnaest meseci.¹⁰ Pretresno veće je takođe naložilo Šešelju "da se postara da njegova knjiga bude povučena s njegove internet stanice i da sekretaru do 7. avgusta 2009. godine podnese izveštaj o tome šta je preduzeo po tom pitanju".¹¹

6. Šešelj je 18. avgusta 2009. podneo prvobitnu Najavu žalbe,¹² a prvobitni Žalbeni podnesak 6. oktobra 2009.¹³ *Amicus* tužilac je 9. novembra 2009. dostavio Podnesak respondenta.¹⁴ Međutim, 16. decembra 2009, Žalbeno veće je, postupajući po zahtevima koje je podneo *amicus* tužilac,¹⁵ konstatovalo da su i Šešeljeva prvobitna Najava žalbe i njegov prvobitni Žalbeni podnesak u toj meri manjkavi da ih treba ponovo podneti.¹⁶ Dana 12. januara 2010, na osnovu Odluke od 16. decembra 2009, Šešelj je dostavio Kombinovani podnesak koji sadrži i novu najavu žalbe i žalbeni podnesak. *Amicus* tužilac je novi Podnesak

⁶ *Id.*

⁷ *Tužilac protiv Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.2, Javna odluka, 11. februar 2009, str. 2 (Odluka v.d. sekretara o imenovanju Brucea MacFarlanea za *amicus curiae* tužioca).

⁸ Prvostepena presuda, par. 5, gde se pominje prvo stupanje pred Sud, T. 2, 9, 6. mart 2009.; T. 14, 7. maj 2009. *Amicus* tužilac je dostavio 32 dokazna predmeta kako bi potkrepio svoju tezu, dok je Šešelj dostavio pet novinskih članaka. Tokom suđenja nisu pozivani nikakvi svedoci, v. Prvostepena presuda, par. 6.

⁹ Prvostepena presuda, par. 31, 35, 41, 49 (poverljiva verzija); par. 21-23, 30 (javna redigovana verzija).

¹⁰ *Id.*, par. 59 (poverljiva verzija); par. 40 (javna redigovana verzija).

¹¹ *Id.*

¹² Najava žalbe na Presudu po navodima o nepoštovanju Suda od 24. jula 2009, 18. avgust 2009. (poverljivo); prevod na engleski jezik zaveden 25. avgusta 2009.

¹³ Žalbeni podnesak na Presudu po navodima o nepoštovanju Suda od 24. jula 2009, 6. oktobar 2009. (poverljivo); prevod na engleski jezik zaveden 28. oktobra 2009.

¹⁴ Podnesak respondenta, 9. novembar 2009. (poverljivo).

¹⁵ Zahtev tužioca za izdavanje naloga za odbacivanje Najave žalbe i zaključenje predmeta, 5. oktobar 2009. (poverljivo): Zahtev tužioca da se izda nalog za odbacivanje Žalbenog podneska žalioica i zaključivanje predmeta, 30. oktobar 2009. (poverljivo).

¹⁶ V. Odluka po zahtevima tužilaštva za izdavanje naloga za odbacivanje Najave žalbe i Žalbenog podneska žalioica i zaključivanje predmeta, 16. decembar 2009. (dalje u tekstu: Odluka od 16. decembra 2009.), str. 1, 3, 4.

respondenta dostavio 28. januara 2010. (dalje u tekstu: Odgovor).¹⁷ Šešelj je 19. marta 2010. dostavio repliku kojom je prekoračeno ograničenje broja reči (dalje u tekstu: Duža replika).¹⁸ Žalbeno veće je Šešelju naložilo da, u roku od četiri dana od prijema prevoda njegovog naloga na bosanski/hrvatski/srpski jezik, ponovo dostavi repliku koja neće sadržati više od 3.000 reči.¹⁹ Međutim, Šešelj nije podneo novu repliku.

7. Žalbeno veće napominje da je ova Presuda zasnovana na tvrdnjama koje Šešelj iznosi u Kombinovanom podnesku i na ponovo dostavljenom Odgovoru *amicus* tužioca, a ne na ranijoj Najavi žalbe, Žalbenom podnesku i Podnesku respondenta.²⁰ Veće takođe nije razmotrilo nijedan od argumenata iznetih u Dužoj replici koju je Žalbeno veće odbacilo i koju Šešelj nije ponovo podneo, uprkos nalogu da to učini.²¹

B. Šešeljeva žalba

8. U Kombinovanom podnesku, Šešelj iznosi osam osnova za žalbu protiv osuđujuće presude,²² tvrdeći da bi Žalbeno veće trebalo u celini da poništi Prvostepenu presudu na osnovu pravnih i činjeničnih grešaka.²³ *Amicus* tužilac odgovara da bi sve te žalbene osnove trebalo odbaciti.²⁴

II. STANDARD PREISPITIVANJA U ŽALBENOM POSTUPKU

9. Strane u žalbenom postupku moraju ograničiti svoje argumente na pravne greške koje obesnažuju presudu pretresnog veća i na činjenične greške koje rezultiraju neostvarenjem

¹⁷ Podnesak respondenta, ponovo podnet na osnovu Naloga od 16. decembra 2009, 28. januar 2010. (povjerljivo); *Procés verbal* o prijemu prevoda na bosanski/hrvatski/srpski jezik "Podneska respondenta, ponovo podnetog na osnovu Naloga od 16. decembra 2009.", potpisan 15. marta 2010.

¹⁸ Replika na Podnesak respondenta ponovo podnet na osnovu Naloga od 16. decembra 2009, 19. mart 2010. (poverljivo); prevod na engleski jezik zaveden 26. marta 2010.

¹⁹ V. Odluka po zahtevu Vojislava Šešelja za podnošenje duže replike, 9. april 2010. (dalje u tekstu: Odluka od 9. aprila 2010), str. 2; *Procés verbal* o prijemu prevoda na bosanski/hrvatski/srpski jezik "Odluke po zahtevu Vojislava Šešelja za podnošenje duže replike", potpisan 13. aprila 2010.

²⁰ Dana 27. januara 2010, Šešelj je dostavio repliku na prvobitni Podnesak respondenta *amicus* tužioca, v. Odgovor na Podnesak respondenta od 9. novembra 2009, 27. januar 2010. (poverljivo); prevod na engleski jezik zaveden 5. februara 2010. *Amicus* tužilac podneo je zahtev u kom od Žalbenog veća traži da odbaci ovu repliku ili, alternativno, da je zanemari, v. Zahtev tužioca za izdavanje naloga o odbacivanju žaliočeve replike na prvobitni Podnesak respondenta, 17. februar 2010. (poverljivo). Šešelj nije odgovorio na taj zahtev. Žalbeno veće će zanemariti Šešeljevu repliku od 27. januara 2010, imajući u vidu svoju Odluku od 16. decembra 2009. kojom mu je naložilo da dostavi repliku u roku od četiri dana od podnošenja *ponovo podnetog* Podneska respondenta *amicus* tužioca (*id.*, str. 5). Iz istog razloga, Žalbeno veće će zanemariti "Odgovor na Knjigu pravnih izvora od 9. novembra 2009. godine", koji je Šešelj dostavio 3. marta 2010. (prevod na engleski jezik zaveden 15. marta 2010.).

²¹ Odluka od 9. aprila 2010, str. 2.

²² Kombinovani podnesak, par. 2-9, 11-18.

²³ *Id.*, par. 19.

²⁴ Odgovor, par. 77.

pravde u smislu člana 25 Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut). Ustaljeni standard preispitivanja po žalbi na prvostepene presude takođe se primenjuje na žalbu na osuđujuću presudu za nepoštovanje Suda.²⁵

10. Žalbena veće preispituje pravne zaključke Pretresnog veća kako bi utvrdilo da li su oni ispravni.²⁶ Strana koja navodi pravnu grešku mora tačno navesti grešku, izneti argumente u prilog svojoj tvrdnji i objasniti kako ona obesnažuje presudu.²⁷ Navod o pogrešnoj primeni prava koji nema izgleda da dovede do preinačenja presude kao takav se mora odbaciti.²⁸ Ukoliko Žalbena veće ustanovi da je u prvostepenoj presudi došlo do greške u primeni prava zbog toga što je od strane pretresnog veća primenjen pogrešan pravni kriterijum, Žalbena veće će formulisati ispravan pravni kriterijum i u skladu s njim preispitati relevantne činjenične zaključke pretresnog veća.²⁹

11. Prilikom razmatranja navoda o greškama u utvrđivanju činjeničnog stanja, Žalbena veće će primeniti kriterijum razumnog presuđivanja. Žalbena veće će odluku pretresnog veća poništiti samo ako je napravljena greška u utvrđivanju činjeničnog stanja koja je dovela do neostvarenja pravde.³⁰ Prilikom preispitivanja zaključaka pretresnog veća, Žalbena veće će zameniti zaključak pretresnog veća svojim zaključkom samo ukoliko nijedan razuman

²⁵ *Tužilac protiv Josipa Jovića*, predmet br. IT-94-14 i 14/2-R77-A, Presuda, 15. mart 2007. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Jović*), par. 11; *Tužilac protiv Ivica Marijačića i Markice Rebića*, predmet br. IT-95-14-R77.2-A, Presuda, 27. septembar 2006. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Marijačić i Rebić*), par. 15; *Léonidas Nshogoza protiv tužioca*, predmet br. ICTR-2007-91-A, Presuda, 15. mart 2010, par. 12; V. takođe, između ostalog, *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-A, Presuda, 12. novembar 2009. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*), par. 12; *Tužilac protiv Mileta Mrkšića i Veselina Šljivančanina*, predmet br. IT-95-13/1-A, Presuda, 5. maj 2009. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*), par. 10; *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Presuda, 17. mart 2009. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*), par. 11; *Tužilac protiv Milana Martića*, predmet br. IT-95-11-A, Presuda, 8. oktobar 2008. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Martić*), par. 8.

²⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Jović*, par. 12; Drugostepena presuda u predmetu *Marijačić i Rebić*, par. 16. V. takođe, između ostalog, Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 14; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 12; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 13; Drugostepena presuda u predmetu *Martić*, par. 10.

²⁷ Drugostepena presuda u predmetu *Jović*, par. 12; Drugostepena presuda u predmetu *Marijačić i Rebić*, par. 15. V. takođe, između ostalog, Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 13; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 11; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 12; Drugostepena presuda u predmetu *Martić*, par. 9.

²⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Jović*, par. 12; Drugostepena presuda u predmetu *Marijačić i Rebić*, par. 17. V. takođe, između ostalog, Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 13; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 11; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 12; Drugostepena presuda u predmetu *Martić*, par. 9.

²⁹ Između ostalog, Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 14; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 12; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 13; Drugostepena presuda u predmetu *Martić*, par. 10.

³⁰ Između ostalog, Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 15; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 13; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 14; Drugostepena presuda u predmetu *Martić*, par. 11.

presuditelj o činjenicama ne bi mogao da donese prvobitnu odluku.³¹ Prilikom utvrđivanja da li neki zaključak pretresnog veća ne bi mogao izvesti nijedan razuman presuditelj o činjenicama, Žalbeno veće "neće olako zadirati u činjenične zaključke nekog pretresnog veća".³²

12. Strana u žalbenom postupku ne sme samo ponavljati argumente koji nisu prihvaćeni na suđenju, osim u slučaju da može da pokaže da je pretresno veće njihovim odbacivanjem načinilo grešku koja opravdava intervenciju Žalbenog veća.³³ Argumente neke strane u postupku koji nisu takvi da bi mogli dovesti do poništenja ili preinačenja pobijane presude Žalbeno veće može smesta odbaciti i njihov meritum se ne mora razmatrati.³⁴

13. Da bi Žalbeno veće moglo da oceni argumente neke strane u žalbenom postupku, strana koja ulaže žalbu mora precizno navesti relevantne stranice transkripta ili paragrafe prvostepene presude koji se osporavaju.³⁵ Pored toga, "Žalbeno veće neće detaljno razmatrati podneske koji su nerazumljivi, protivrečni, nejasni ili koji imaju neke druge formalne i očigledne nedostatke".³⁶

14. Treba podsetiti da Žalbeno veće ima inherentno diskreciono ovlašćenje da bira koje će argumente detaljno pismeno obrazložiti i može odbaciti argumente koji su očigledno neutemeljeni bez iznošenja detaljnog obrazloženja.³⁷

³¹ Drugostepena presuda u predmetu *Jović*, par. 13; Drugostepena presuda u predmetu *Marijačić i Rebić*, par. 16; V. takođe Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 15; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 13; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 14.

³² Drugostepena presuda u predmetu *Jović*, par. 13; Drugostepena presuda u predmetu *Marijačić i Rebić*, par. 16. V. takođe, između ostalog, Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 15; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 14; Drugostepena presuda u predmetu *Martić*, par. 11.

³³ Drugostepena presuda u predmetu *Jović*, par. 14; Drugostepena presuda u predmetu *Marijačić i Rebić*, par. 17. V. takođe, između ostalog, Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 16; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 24.

³⁴ Drugostepena presuda u predmetu *Jović*, par. 14; Drugostepena presuda u predmetu *Marijačić i Rebić*, par. 17. V. takođe, između ostalog, Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 16; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 20; Drugostepena presuda u predmetu *Martić*, par. 17.

³⁵ Drugostepena presuda u predmetu *Jović*, par. 15. V. takođe, između ostalog, Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 17; Uputstvo o formalnim uslovima za podnošenje žalbe na presudu, Doc. IT/201, 7. mart 2002, par. 4(b).

³⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 16; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 17. V. takođe, između ostalog, Drugostepena presuda u predmetu *Marijačić i Rebić*, par. 18.

³⁷ Drugostepena presuda u predmetu *Jović*, par. 15. V. takođe, između ostalog, Drugostepena presuda u predmetu *Milošević*, par. 16; Drugostepena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, par. 18.

III. ŽALBA U VEZI S MERITUMOM

A. Nadležnost Međunarodnog suda za nepoštovanje Suda (Prvi osnov)

15. Šešelj tvrdi da je Pretresno veće prekoračilo svoju nadležnost osudivši ga za nepoštovanje Suda.³⁸ Konkretno, on tvrdi da Međunarodni sud na osnovu međunarodnog prava nema nadležnost da vrši "inherentna ovlašćenja" pomenuta u pravilu 77 Pravilnika, koje se odnosi na postupak zbog nepoštovanja Suda.³⁹ On takođe poredi pravni status Međunarodnog suda sa statusom Međunarodnog krivičnog suda (dalje u tekstu: MKS) na štetu ovog prvog i tvrdi da "[d]jela koja se navode u članovima 70, 71 i 72 [...] (delikti protiv pravosudne administracije i neprilično ponašanje pred sudom)" Rimskog statuta nisu ni slična onima iz pravila 77 Pravilnika, ukazujući na problematičan osnov ovog potonjeg.⁴⁰

16. *Amicus* tužilac odgovara da Šešelj na suđenju nije podneo zahtev kojim osporava nadležnost.⁴¹ On takođe tvrdi da bi takav zahtev, da ga je podneo, bio odbačen budući da Međunarodni sud zaista ima nadležnost za krivično gonjenje u slučajevima nepoštovanja Suda.⁴² On tvrdi da je ta nadležnost čvrsto utemeljena u precedentnom pravu Međunarodnog suda i iznosi pregled razvoja koncepta nepoštovanja suda u *common lawu*.⁴³

17. Žalbeno veće podseća da Šešelj nije izneo nijedan prigovor na nadležnost pred Pretresnim većem. Stoga se može smatrati da se on odrekao svog prava da iznese to pitanje u žalbenom postupku.⁴⁴ U svakom slučaju, Žalbeno veće smatra da Pretresno veće nije prekoračilo svoju nadležnost kada je odlučivalo po navodima o nepoštovanju Suda u ovom predmetu. Žalbeno veće podseća da Međunarodni sud ima inherentnu nadležnost da obezbedi neometano vršenje svojih pravosudnih funkcija.⁴⁵ Kako je Pretresno veće obrazložilo, a Žalbeno veće izričito konstatovalo, to inheretno ovlašćenje odnosi se i na pravilo 77 Pravilnika kojim se uređuje postupak za nepoštovanje Suda koji se vodi zbog ponašanja

³⁸ Kombinovani podnesak, par. 2, 11.

³⁹ *Id.*

⁴⁰ *Id.*, par. 11.

⁴¹ Odgovor, par. 9.

⁴² *Id.*, par. 9, 11.

⁴³ *Id.*, par. 11, 13-16.

⁴⁴ Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 654; *Tužilac protiv Tihomira Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Presuda, 29. jul 2004, par. 222. Žalbeno veće dalje napominje da je Šešelj takav prigovor na nadležnost trebalo da iznese na osnovu pravila 72(A)(i) i 77(E) Pravilnika u pretpretresnoj fazi.

⁴⁵ V. npr. *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-A-R77, Presuda po navodima o nepoštovanju Suda prethodnog pravnog zastupnika, Milana Vujina, 31. januar 2000. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Vujin*), par. 13-18; *Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog*, predmet br. IT-95-14/1-AR77, Presuda po žalbi Ante Nobila na odluku o nepoštivanju Suda, 30. maj 2001. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Nobilo*), par. 30, 36; Drugostepena presuda u predmetu *Marijačić i Rebić*, par. 23.

kojim se ometa sprovođenje pravde na Međunarodnom sudu.⁴⁶ Shodno tome, ovaj žalbeni osnov se odbacuje.

B. Ometanje sprovođenja pravde (Drugi osnov, delimično)

18. Pretresno veće je Šešeljevu osuđujuću presudu za nepoštovanje Suda zasnovalo na njegovom svesnom objavljivanju poverljivih informacija vezanih za zaštićene svedoke, a ne na nekoj konkretnoj povredi ili obeshrabrivanju kojem je bio izložen neki svedok.⁴⁷ Čini se da Šešelj tvrdi da jedno obeležje krivičnog dela nepoštovanja suda predstavlja "stvarno" ometanje sprovođenja pravde, kao što je prekid suđenja, zastrašivanje svedoka ili manifestovani "pad poverenja u [Međunarodni sud]".⁴⁸ On tvrdi da Pretresno veće nije utvrdilo da je njegovo ponašanje predstavljalo takvo stvarno ometanje.⁴⁹ Šešelj napominje da je jedan od svedoka, za čiji je identitet Pretresno veće utvrdilo da je ugrožen knjigom, izričito izjavio da mu nije prečeno.⁵⁰ Šešelj dalje tvrdi da "[n]ema ni dokaza [...] da je neko pročitao celu [k]njigu, a kamoli da je ta osoba potom uradila nešto protiv svedoka".⁵¹ On zaključuje da bi Prvostepenu presudu trebalo u celini poništiti.⁵²

19. *Amicus* tužilac tvrdi da Pretresno veće treba da utvrdi samo to da je došlo do obelodanjivanja informacija kojim se krši neki nalog Veća da bi moglo izreći osuđujuću presudu za nepoštovanje Suda na osnovu pravila 77(A)(ii).⁵³

20. Žalbeno veće podseća da, u relevantnom delu, pravilo 77(A) Pravilnika predviđa sledeće:

Vršeći svoja inherentna ovlaštenja, Međunarodni sud može proglasiti krivim za nepoštovanje suda one koji svesno i hotimično ometaju provođenje pravde, uključujući svaku osobu:

[...]

(ii) koja obelodani informacije koje se odnose na taj postupak, svesno time kršeći nalog veća[.]

⁴⁶ V. Prvostepena presuda, par. 7. V. takode Drugostepena presuda u predmetu *Vujin*, par. 13-18; Drugostepena presuda u predmetu *Nobilo*, par. 30, 36.

⁴⁷ V. Prvostepena presuda, par. 31, 35, 41, 49 (poverljiva verzija); par. 20-23, 30 (javna redigovana verzija).

⁴⁸ Kombinovani podnesak, par. 3, 12.

⁴⁹ *Id.*

⁵⁰ *Id.*, par. 12.

⁵¹ *Id.*

⁵² *Id.*

⁵³ Odgovor, par. 20-23.

Žalbeno veće podseća na svoj raniji zaključak da, kada se dokaže svesno kršenje nekog naloga Veća, "[n]ikakvi drugi dokazi o ometanju Međunarodnog suda [...] u provođenju pravde nisu potrebni" da bi se donela osuđujuća presuda za nepoštovanje Suda.⁵⁴ Kršenje sudskog naloga *kao takvog* predstavlja ometanje sprovođenja pravde od strane Međunarodnog suda.⁵⁵ Pretresno veće stoga nije pogrešno primenilo pravo zato što nije tražilo dodatne dokaze o povredi mimo svog zaključka o svesnim kršenjima naloga veća. Šešeljeva analiza osnovnih obeležja potrebnih da bi se izrekla osuđujuća presuda za nepoštovanje suda je pogrešna. Shodno tome, ovaj žalbeni osnov protiv osuđujuće presude se odbacuje.

C. Potreba za prevođenjem cele knjige (Treći osnov)

21. Pretresnom veću nije dostavljen prevod cele knjige i ono je svoju analizu zasnovalo na izvesnim prevedenim odlomcima.⁵⁶ Šešelj tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo zato što je svoje zaključke zasnovalo na delimičnom, a ne potpunom prevodu knjige. On tvrdi da je analiza Pretresnog veća zasnovana na kombinovanju pojedinačnih odlomaka, među kojima često postoje veliki razmaci u knjizi, i na njihovom tumačenju izvan konteksta.⁵⁷ Šešelj smatra da, usled tog pristupa, Pretresno veće nije imalo uvid u strukturu knjige niti u to ko su autori pojedinačnih tekstova sadržanih u njoj.⁵⁸ On tvrdi da Pretresno veće stoga nije bilo u poziciji da utvrdi da li je on zaista obelodanio poverljive informacije i da taj propust da se upozna sa "kontekst[om]" nije u skladu sa praksom Međunarodnog suda i Evropskog suda za ljudska prava (dalje u tekstu: Evropski sud) kao i sa "modern[om] pravn[om] nauk[om]".⁵⁹

22. *Amicus* tužilac tvrdi da nije neophodno pročitati celu knjigu da bi se utvrdilo da li je Šešelj objavio poverljive informacije vezane za svedoke.⁶⁰ On tvrdi da je u knjizi objavljeno sledeće: (i) odlomci i gotovo tačni rezimei poverljivih materijala;⁶¹ (ii) pojedinosti o informacijama koje otkrivaju identitet svedoka;⁶² i (iii) dokumenti u javnom domenu koji, kada se sagledaju u kontekstu poverljivih informacija koje je objavio Šešelj, otkrivaju

⁵⁴ Drugostepena presuda u predmetu *Jović*, par. 30. V. takođe Drugostepena presuda u predmetu *Marijačić i Rebić*, par. 44.

⁵⁵ *Id.*

⁵⁶ V. *Tužilac protiv Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.2, dokazni predmet br. P2.

⁵⁷ Kombinovani podnesak, par. 4, 13.

⁵⁸ *Id.*, par. 13.

⁵⁹ *Id.*

⁶⁰ Odgovor, par. 24.

⁶¹ *Id.*, par. 25-29. V. takođe *id.*, par. 27-28, fusnote 47-48.

⁶² *Id.*, par. 30. V. takođe *id.*, par. 31-34.

identitet zaštićenih svedoka.⁶³ On tvrdi da je Pretresno veće stoga postupilo razumno kada je Šešelja osudilo nakon što je razmotrilo samo odabrane delove knjige u kojima su te informacije sadržane.⁶⁴ Najzad, *amicus* tužilac navodi neke Šešeljeve izjave u kojima on tvrdi da je moguće identifikovati svedoke na osnovu čitanja knjige, opovrgavajući svaku eventualnu tvrdnju da je knjiga isuviše detaljna da bi takva identifikacija bila moguća.⁶⁵

23. Žalbeno veće napominje da je Pretresno veće pažljivo proučilo konkretne odlomke iz knjige kako bi utvrdilo da li oni zaista predstavljaju kršenja poverljivosti podataka o svedocima.⁶⁶ Ono je utvrdilo da su neki paragrafi poverljive izjave doslovno objavljeni u knjizi⁶⁷ i da se u raznim delovima knjige određeni zajednički detalji vezuju za zaštićene svedoke i njihove pseudonime svedoka.⁶⁸ Ti zaključci dovoljni su da pokažu da je u predmetu *Šešelj* došlo do kršenja naloga Pretresnog veća kojima su odobrene zaštitne mere za zaštićene svedoke. Stoga u okviru diskrecionog ovlašćenja Pretresnog veća u vezi s činjeničnim pitanjima jeste bilo da utvrdi da je objavljivanje tih detalja predstavljalo nepoštovanje Suda, čak i bez razmatranja cele knjige. Shodno tome, ovaj žalbeni osnov se odbacuje.

D. *Mens rea* (Četvrti osnov)

24. Pretresno veće je zaključilo da je Šešelj "kad je objavio knjigu, znao da time obelodanjuje informacije na osnovu kojih se tri lica mogu identifikovati kao zaštićeni svedoci na Međunarodnom sudu i da je [...] to učinio hotimično, znajući da time krši" odluke Pretresnog veća u predmetu *Šešelj*.⁶⁹ Šešelj tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo kada je zaključilo da je on posedovao *mens rea* za kršenje nekog naloga Međunarodnog suda.⁷⁰ Konkretno, on ističe da se materijal objavljen u knjizi u najvećoj meri sastoji od dokumenata čijem se javnom podnošenju Pretresno veće u predmetu *Šešelj* nije usprotivilo i da je jedini njihov dodatak bio uvod jednog drugog autora, u kojem je stajalo da je Šešelj izričito zatražio da se identiteti zaštićenih svedoka ne otkrivaju.⁷¹ Šešelj takođe negira da je dao bilo kakvu

⁶³ *Id.*, par. 36. V. takođe *id.*, par. 35, 37-40.

⁶⁴ *Id.*, par. 24.

⁶⁵ *Id.*, par. 39.

⁶⁶ V. generalno, Prvostepena presuda, par. 24-41 (poverljiva verzija).

⁶⁷ *Id.*, par. 35.

⁶⁸ V. npr. Prvostepena presuda, par. 28, 34, 38 (poverljiva verzija).

⁶⁹ Prvostepena presuda, par. 49 (poverljiva verzija); par. 30 (javna redigovana verzija).

⁷⁰ Kombinovani podnesak, par. 5, 14.

⁷¹ *Id.*, par. 14.

izjavu koja bi upućivala na zaključak da je on posedovao *mens rea* za obelodanjivanje identiteta zaštićenih svedoka time što je objavio knjigu.⁷²

25. *Amicus* tužilac tvrdi da je Pretresno veće razumno zaključilo da je Šešelj autor knjige i da je on odgovoran za njen sadržaj.⁷³ On takođe podseća na Šešeljeve izjave kojima preuzima odgovornost za knjigu⁷⁴ i tvrdi da je Šešeljeva prvobitna namera u pogledu statusa njegovih podnesaka nevažna za osuđujuću presudu koja mu je izrečena.⁷⁵

26. Žalbeno veće naglašava da je tražena *mens rea* za kršenje pravila 77(A)(ii) Pravilnika znanje o tome da se dotičnim obelodanjivanjem krši neki nalog veća.⁷⁶ To znanje može biti dokazano dokazima koji nisu izjava optuženog u kojoj je izražena konkretna namera da se obelodani identitet zaštićenih svedoka. Kako je primetilo Pretresno veće, Šešelj je potpisao potvrdu o prijemu poverljive izjave, u kojoj stoji da ta izjava nije javni dokument.⁷⁷ Kada je objavio knjigu, on je takođe bio svestan naloga Pretresnog veća u predmetu *Šešelj* kojim se izričito zabranjuje objavljivanje podataka u vezi s identitetom zaštićenih svedoka.⁷⁸ Šešelj je priznao da je on autor knjige⁷⁹ u kojoj su objavljene te poverljive informacije. Najzad, Šešelj je davao izjave koje ukazuju na njegovu svest o tome da će na osnovu knjige biti moguće razotkriti identitet zaštićenih svedoka.⁸⁰ S obzirom na navedene okolnosti, Pretresno veće je razumno zaključilo da je Šešelj posedovao *mens rea* za obelodanjivanje informacija kojima su prekršeni nalozi Pretresnog veća u predmetu *Šešelj*. Shodno tome, ovaj žalbeni osnov se odbacuje.

E. Definicija poverljivih informacija (Peti osnov)

27. Šešelj tvrdi da je Pretresno veće pogrešno primenilo pravilo 77(A)(ii) Pravilnika budući da je u Prvostepenoj presudi "nedefinisana[n] pravn[i] kriteriju[m] određivanja krivičnih dela,

⁷² *Id.*

⁷³ Odgovor, par. 49.

⁷⁴ *Id.*, par. 44-45, 47.

⁷⁵ *Id.*, par. 48. V. takođe *id.*, fusnota 64.

⁷⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Jović*, par. 27.

⁷⁷ V. Prvostepena presuda, par. 43 (poverljiva verzija). V. takođe *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.2, dokazni predmet br. P11, Potvrda 18.

⁷⁸ V. Prvostepena presuda, par. 20, 22, 42 (poverljiva verzija). V. takođe *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-PT, Odluka u vezi s usvajanjem zaštitnih mera, zavedena na francuskom jeziku 30. avgusta 2007. (dalje u tekstu: Odluka o zaštitnim merama) (poverljivo), str. 9, stavka xiv; verzija na engleskom jeziku zavedena 10. septembra 2007.

⁷⁹ V. Prvostepena presuda, par. 16 (poverljiva verzija), par. 13 (javna redigovana verzija).

⁸⁰ V. Prvostepena presuda, par. 46, fusnota 96 (poverljiva verzija), gde se poziva na *Tužilac protiv Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.2, dokazni predmeti br. P20, P24, P28.

posledica i odgovornosti".⁸¹ Šešelj primećuje da je propust Pretresnog veća da obrazloži "kako ono definiše poverljivu informaciju" posebno očigledan u svetlu objavljivanja jedne druge knjige drugog autora (dalje u tekstu: druga knjiga), za koju Šešelj tvrdi da sadrži mnogo više informacija u vezi sa zaštićenim svedocima nego predmetna knjiga.⁸²

28. *Amicus* tužilac odgovara da je definicija pojma "poverljive informacije" u dovoljnoj meri utvrđena u Odluci o zaštitnim merama Pretresnog veća u predmetu *Šešelj*.⁸³ On dalje tvrdi da se na osnovu druge knjige i drugih eksternih publikacija koje Šešelj navodi ne može otkriti da je neko konkretno lice svedok pred Međunarodnim sudom.⁸⁴ *Amicus* tužilac primećuje da, u svakom slučaju, to što je jedna strana obelodanila poverljive informacije ne poništava zaštitne mere u vezi s tim informacijama.⁸⁵ On takođe napominje da se ovaj žalbeni osnov odnosi samo na obelodanjivanje pojedinosti u vezi s identitetom svedoka, a ne na objavljivanje poverljive izjave.⁸⁶

29. Žalbeno veće primećuje da je Pretresno veće u predmetu *Šešelj* izričito naložilo da poverljiva izjava ne sme da bude obelodanjena u javnosti, i da se informacije koje bi mogle da otkriju identitet zaštićenih svedoka ne smeju objavljivati.⁸⁷ Šešelj je tako bio u dovoljnoj meri obavešten o tome kako se definišu relevantne poverljive informacije. Pretresno veće nije napravilo nikakvu grešku kada se oslonilo na te naloge prilikom utvrđivanja definicije poverljivosti. Šešeljeva tvrdnja da je objavljivanje sličnih informacija od strane drugih lica učinilo naloge o zaštitnim merama ništavim nije utemeljena. Kako je Žalbeno veće konstatovalo u predmetu *Jović*, "[t]o što je treća strana možda već objelodanila neke dijelove pismene izjave svjedoka [...] ne znači da ta informacija više nije zaštićena, da je sudski nalog *de facto* ukinut i da kršenje tog naloga neće omesti Međunarodni sud u provođenju pravde".⁸⁸ Stoga se ovaj žalbeni osnov odbacuje.

F. Postojanje poverljive verzije Prvostepene presude (Osmi osnov)

30. Šešelj tvrdi da postojanje i poverljive i javne verzije Prvostepene presude predstavlja kršenje principa da svaka presuda treba da bude javna i da bi stoga osuđujuću presudu koja

⁸¹ V. Kombinovani podnesak, par. 15. V. takođe *id.*, par. 6.

⁸² *Id.*, par. 15.

⁸³ Odgovor, par. 51.

⁸⁴ *Id.*, par. 52.

⁸⁵ *Id.*, par. 52, gde se poziva na Drugostepenu presudu u predmetu *Jović*, par. 30.

⁸⁶ *Id.*, par. 50.

⁸⁷ V. par. 26 gore; v. takođe *id.*, fusnota 78.

⁸⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Jović*, par. 30.

mu je izrečena trebalo poništiti.⁸⁹ On tvrdi da postojanje poverljive verzije Prvostepene presude nije utemeljeno ni u članu 23 Statuta ni u pravilu 98ter Pravilnika, i predstavlja kršenje člana 14(1) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (dalje u tekstu: MPGPP).⁹⁰

31. *Amicus* tužilac tvrdi da je to što postoji i poverljiva i javna verzija Prvostepene presude u skladu sa uslovima Statuta, Pravilnika i MPGPP-a.⁹¹ On primećuje da je Pretresno veće izreklo Prvostepenu presudu na javnoj sednici, čime su ispunjene njegove pravne obaveze u vezi s javnim donošenjem presude, i napominje da ni član 23 Statuta ni pravilo 98ter Pravilnika ne zabranjuju istovremeno postojanje poverljive i javne verzije presuda.⁹² *Amicus* tužilac dalje primećuje da je postojanje poverljive redigovane presude ponekad potrebno kako bi se ispunila obaveza Međunarodnog suda da zaštiti žrtve i svedoke.⁹³ On takođe tvrdi da bi, čak ukoliko Žalbeno veće i utvrdi da su usled postojanja poverljive verzije Prvostepene presude prekršena Šešeljeva prava, adekvatno pravno sredstvo bilo da se ukine poverljivi status tog dokumenta, a ne da se poništi osuđujuća presuda.⁹⁴

32. Žalbeno veće napominje da je ustaljena praksa Međunarodnog suda da objavljuje javne redigovane verzije dokumenata koji "[sadrže] informacije koje, ako se objelodane, mogu nanijeti štetu, izazvati bojazni u pogledu bezbjednosti ili ozbiljne neprijatnosti stranama u postupku ili svjedocima".⁹⁵ Ova praksa važi i za presude.⁹⁶ Kada tvrdi da ustaljena praksa Međunarodnog suda predstavlja kršenje Statuta, Pravilnika ili MPGPP-a, Šešelj nije u pravu.⁹⁷ Ni u jednom od tih dokumenata ne piše da je pravo na javnu presudu apsolutno. Oni

⁸⁹ Kombinovani podnesak, par. 9, 18.

⁹⁰ *Id.*, par. 18. Član 14(1) MPGPP, u relevantnom delu, glasi, "svaka presuda doneta u krivičnim ili građanskim stvarima biće javna osim ako interes maloletnika zahteva da se postupa drugačije ili ako se rasprava odnosi na bračne sporove ili na starateljstvo dece".

⁹¹ Odgovor, par. 71.

⁹² *Id.*, par. 73-74.

⁹³ *Id.*, par. 74, gde se poziva na članove 15 i 22 Statuta.

⁹⁴ *Id.*, par. 71.

⁹⁵ *Tužilac protiv Milomira Stakića*, predmet br. IT-97-24-A, Odluka po zahtjevu odbrane za produženje roka, 26. april 2004, par. 6. V. npr. *Tužilac protiv Ante Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-T, Nalog kojim se izdaje javna redigirana verzija poverljive "Odluke po zahtjevu Ivana Čermaka za privremeno puštanje na slobodu" od 14. decembra 2009, 14. januar 2010; *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.19, Nalog kojim se izdaje javna redigovana verzija "Odluke po žalbi tužilaštva na Odluku Pretresnog vijeća za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", donesene 17. decembra 2009, 11. februar 2010.

⁹⁶ Up. *Postupak zbog nepoštovanja suda protiv Dragana Jokića*, predmet br. IT-05-88-R77.1-A, Presuda po navodima o nepoštovanju Suda, 25. jun 2009. (poverljiva verzija), sa *Postupkom zbog nepoštovanja Suda protiv Dragana Jokića*, predmet br. IT-05-88-R77.1-A, Presuda po navodima o nepoštovanju Suda, 3. jul 2009. (javna redigovana verzija).

⁹⁷ V. član 23 Statuta; pravila 78 i 98ter Pravilnika; član 14(1) MPGPP. Štaviše, u član 14(1) MPGPP, koji predviđa pravo na javnu presudu, ugrađeni su određeni izuzeci. U svom tumačenju tog člana, Komitet za ljudska prava je konstatovao da "presuda mora, uz određene strogo definisane izuzetke, biti javna". Opšti

uvažavaju činjenicu da ona treba da bude usklađena sa drugim interesima. U stvari, objavljivanje poverljivih informacija u vezi sa žrtvama i svedocima bilo bi u suprotnosti sa izričitom obavezom zaštite svedoka i žrtava koja je propisana Statutom Međunarodnog suda i ugrađena u Pravilnik.⁹⁸ Shodno tome, ovaj žalbeni osnov se odbacuje.

G. Kazna i nalog o povlačenju knjige (Šesti osnov, delimično; Sedmi osnov)

33. Pretresno veće je Šešelju izreklo kaznu zatvora u trajanju od petnaest meseci, naložilo mu da ukloni knjigu sa svoje internet stranice i da u roku od dve nedelje podnese izveštaj o izvršenju tog naloga.⁹⁹ Šešelj tvrdi da je kazna koja mu je izrečena nesrazmerna u poređenju sa ranijim kaznama izrečenim u drugim postupcima za nepoštovanje Suda.¹⁰⁰ On dalje tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo kada mu je naložilo da knjigu povuče pre donošenja presude Žalbenog veća po njegovoj žalbi.¹⁰¹ Kako bi potkrepio potonju tvrdnju, on upućuje, između ostalog, na jednu odluku Žalbenog veća u predmetu *Josip Jović*, kojom je Joviću odobreno da odgodi plaćanje novčane kazne izrečene od strane Pretresnog veća dok Žalbeno veće ne donese svoju odluku,¹⁰² kao i na pravilo 202 Pravilnika o postupku i dokazima MKS-a, kojim se predviđa da pojedinci neće biti upućivani u državu izdržavanja kazne do okončanja postupka u vezi s njihovim osudama i žalbama.¹⁰³ Šešelj zaključuje da svaka od te dve navodne greške - kazna koju je izreklo Pretresno veće i njegov nalog o povlačenju knjige - opravdava poništenje Prvostepene presude.¹⁰⁴

---

komentar PGPP, br. 13, 13. april 1984, par. 6 (naglasak dodat). Manfred Nowak piše u svom komentaru MPGPP da "[u]koliko je, na primer, javnost isključena sa [neko] sudjenja u interesu privatnosti strana, onda postoji legitimna potreba da se neki delovi presude održe u tajnosti, što se može postići donošenjem anonimne presude ili njenim objavljivanjem u skraćenoj verziji". V. Manfred Nowak, *Pakt UN-a o građanskim i političkim pravima, Komentar na PGPP*, 1993, str. 253. Žalbeno veće je mišljenja da se ista logika mora primeniti na slučajeve vezane za zaštitu svedoka. Dodatna potkrepa za taj stav može se naći u praksi Evropskog suda. Evropski sud je u predmetu *Campbell and Fell v. United Kingdom* konstatovao da "u svakom slučaju forma objavljivanja "presude" u domaćem pravu države respondententa mora biti ocenjena u svetlu posebnih karakteristika dotičnog postupka i pozivajući se na svrhu člana 6, par. 1 (čl. 6-1) [Evropske konvencije o ljudskim pravima] u tom kontekstu, odnosno da se obezbedi kontrola pravosuda od strane javnosti kako bi se obezbedilo pravo na pravično suđenje", Evropski sud, *Campbell and Fell v. The United Kingdom*, Podnesak br. 7819/77; 7878/77, Presuda, 28. jun 1984, par. 91.

⁹⁸ V. članovi 15, 22 Statuta; pravilo 75 Pravilnika.

⁹⁹ Prvostepena presuda, par. 59 (poverljiva verzija); par. 40 (javna redigovana verzija).

¹⁰⁰ Kombinovani podnesak, par. 7, 16.

¹⁰¹ *Id.*, par. 8, 17.

¹⁰² *Id.*, par. 17, gde se poziva na *Tužilac protiv Josipa Jovića*, predmet br. IT-95-14 i 14/2-R77-A, Odluka po zahtevu Josipa Jovića za suspenziju naloga za plaćanje kazne, 29. septembar 2006, str. 2-3.

¹⁰³ *Id.*

¹⁰⁴ *Id.*, par. 16, 17.

34. *Amicus* tužilac tvrdi da Šešeljeve tvrdnje nisu utemeljene i da on nije pokazao da je Pretresno veće napravilo приметnu grešku kada je izricalo kaznu.¹⁰⁵ On tvrdi da je Pretresno veće uzelo u obzir relevantne faktore¹⁰⁶ i primereno odmerilo kaznu, imajući u vidu težinu krivičnog dela i potrebu odvracanja od sličnog ponašanja.¹⁰⁷ *Amicus* tužilac dalje tvrdi da nalog Pretresnog veća da knjiga bude uklonjena sa Šešeljeve internet stranice nije bio deo presude i kazne i da ih nije implicirao niti je na njih uticao.¹⁰⁸ Stoga, on tvrdi da bi Šešeljeve argumente u vezi s ovim potonjim pitanjem trebalo po kratkom postupku odbaciti. Alternativno, on tvrdi da je Pretresno veće bilo dovoljno suzdržano kad je odlučilo da naloži uklanjanje knjige sa Šešeljeve internet stranice tek nakon što je zaključilo da bi redigovanje knjige predstavljalo neodrživu opciju;¹⁰⁹ i da se podnošenjem Šešeljeve Najave žalbe ne odgađa izvršenje kazni kod kojih se ne pretilo zatvorom, kao što je nalog za uklanjanje knjige sa njegove internet stranice.¹¹⁰

35. Žalbeno veće napominje da, iako izricanje kazne nužno zavisi od zaključka o krivici, konačno izrečena kazna nema nikakvog uticaja na samu osuđujuću presudu. Veće u praksi Međunarodnog suda ne nalazi nikakav osnov ili presedan za poništenje osuđujuće presude na osnovu kazne ili na osnovu nekog naloga kojim je praćeno izricanje kazne. Šešelj ne iznosi nikakvo argumentovano obrazloženje zašto bi ono trebalo to da učini. Shodno tome, ova dva osnova za žalbu na osuđujuću presudu se po kratkom postupku odbacuju.¹¹¹

IV. ŽALBA NA KAZNU

36. Pretresno veće je Šešelju izreklo kaznu zatvora u trajanju od petnaest meseci.¹¹² Žalbeno veće napominje da se ni u jednom od Šešeljevih žalbenih osnova ne traži smanjenje kazne. Međutim, Žalbeno veće primećuje da se u Šešeljevoj žalbi u vezi s težinom njegovog krivičnog dela (Drugi osnov) izričito pominje analiza vezana za odmeravanje kazne u Prvostepenoj presudi.¹¹³ Pored toga, njegova žalba u vezi s navodnom nesrazmernošću

¹⁰⁵ Odgovor, par. 54, 61.

¹⁰⁶ *Id.*, par. 59.

¹⁰⁷ *Id.*, par. 60.

¹⁰⁸ *Id.*, par. 62.

¹⁰⁹ *Id.*, par. 65-67.

¹¹⁰ *Id.*, par. 68.

¹¹¹ Žalbeno veće napominje da je već potvrdilo nalog Pretresnog veća za uklanjanje knjige sa internet stranice i odbacilo Šešeljevu tvrdnju da bi nalog u vezi s alternativnom kaznom trebalo poništiti. V. Odluka po hitnim zahtevima da se uklone ili rediguju dokumenti koji se odnose na zaštićene svedoke, 16. decembar 2009. (poverljivo) (dalje u tekstu: Odluka o uklanjanju zaštićenog materijala), str. 3-5.

¹¹² Prvostepena presuda, par. 59 (poverljiva verzija); par. 40 (javna redigovana verzija).

¹¹³ V. Kombinovani podnesak, par. 12, gde se *poziva* na Prvostepenu presudu, par. 56 (poverljiva verzija).

izrečene kazne (Šesti osnov) obično se povezuje sa zahtevom za smanjenje kazne,¹¹⁴ a ne za prigovor na osuđujuću presudu. Budući da se Šešelj sam zastupa, a u interesu pravde,¹¹⁵ Žalbena veće će razmotriti ta dva osnova kao žalbu na kaznu i kao žalbu na osuđujuću presudu.¹¹⁶

37. Žalbena veće podseća da su pretresnim većima prilikom odmeravanja odgovarajuće kazne poverena široka diskreciona ovlašćenja. Opšte uzevši, Žalbena veće neće preinačiti neku kaznu ukoliko žalilac ne pokaže da je pretresno veće napravilo primetnu grešku u vršenju svog diskrecionog ovlašćenja ili da se nije pridržavalo merodavnog prava.¹¹⁷

A. Težina krivičnog dela (Drugi osnov, delimično)

38. U okviru svog drugog žalbenog osnova, Šešelj tvrdi da se propustom Pretresnog veća da utvrdi da je on svojim postupcima stvarno ugrozio bezbednost nekog svedoka ili svedočenja pobijaju zaključci u vezi s težinom njegovog krivičnog dela koje je Pretresno veće donelo u kontekstu odmeravanja kazne.¹¹⁸ *Amicus* tužilac na tu tvrdnju ne odgovara eksplicitno u kontekstu odmeravanja kazne.¹¹⁹

39. Žalbena veće primećuje da je Pretresno veće s pažnjom primilo na znanje i Šešeljevo izričito nepoštovanje obavezujućih naloga o zaštitnim merama i svoju bojazan da bi takvo nepoštovanje moglo da naruši poverenje svedoka u Međunarodni sud i njegove naloge o zaštitnim merama.¹²⁰ Šešeljevo nepoštovanje naloga Međunarodnog suda moglo bi potencijalno ugroziti mogućnost Međunarodnog suda da dobija izjave svedoka i tako omesti sprovođenje pravde od strane Međunarodnog suda. To je ozbiljan problem. Zaključak Pretresnog veća u kontekstu odmeravanja kazne da je Šešeljevo nepoštovanje Suda bilo "ozbiljno" je stoga bio razuman i u okvirima njegovog diskrecionog ovlašćenja.¹²¹ Šešelj nije

¹¹⁴ V. npr. *Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih*, predmet br. IT-96-21-A, Presuda, 20. februar 2001, par. 719; *Ferdinand Nahimana i drugi protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-52-A, Presuda, 28. novembar 2007, par. 1046.

¹¹⁵ V. *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR73.6, Odluka po interlokutornoj žalbi *amici curiae* na nalog Pretresnog veća u vezi s pripremom i izvođenjem dokaza odbrane, 20. januar 2004, par. 19.

¹¹⁶ Diskusija o onim žalbenim osnovima koji se odnose na osuđujuću presudu izrečenu Šešelju izložena je gore, par. 18-20, 33-35.

¹¹⁷ *Tužilac protiv Astrita Haraqije i Bajrusha Morine*, predmet br. IT-04-84-R77.4-A, Presuda, 23. jul 2009, par. 71 i reference koje se tamo navode.

¹¹⁸ Kombinovani podnesak, par. 12, gde se *poziva* na Prvostepenu presudu, par. 56 (poverljiva verzija).

¹¹⁹ V. Odgovor, par. 19-23.

¹²⁰ Prvostepena presuda, par. 37 (javna redigovana verzija). V. takođe Prvostepena presuda, par. 56 (poverljiva verzija).

¹²¹ *Id.*

pokazao nikakvu grešku Pretresnog veća koja bi opravdala preinačenje Šešeljeve kazne na osnovu ovog žalbenog osnova.

B. Srazmernost kazne (Šesti osnov, delimično)

40. U okviru svog šestog žalbenog osnova Šešelj tvrdi da je kazna koja mu je izrečena nesrazmerno stroga.¹²² Konkretno, Šešelj navodi jedan broj drugih osuđujućih presuda za nepoštovanje Suda koje su rezultirale oslobađanjima, novčanim kaznama ili zatvorskim kaznama manje strogim od one koja je njemu izrečena.¹²³ Šešelj smatra da kazna koja mu je izrečena odražava diskriminaciju protiv Srba.¹²⁴ *Amicus* tužilac odgovara da Šešelj nije pokazao da je Pretresno veće napravilo bilo kakvu приметnu grešku kad je izricalo kaznu.¹²⁵ Konkretno, on tvrdi da je Pretresno veće na odgovarajući način uzelo u obzir Šešeljev prezir prema svakoj sankciji koja bi mu mogla biti izrečena; namerno kršenje naloga Pretresnog veća; i mogućnost da Šešeljevo ponašanje umanjuje poverenje svedoka u mogućnost Međunarodnog suda da sprovodi zaštitne mere.¹²⁶

41. Žalbeno veće podseća da:

[K]azne sličnim pojedincima u sličnim predmetima treba da budu uporedive. Međutim, slični predmeti ne predstavljaju pravno obavezujuću normu odmeravanja kazni. Iako Žalbeno veće ne potcenjuje pomoć koja bi mogla proisteći iz ranijih odluka, ta pomoć je često ograničena, budući da svaki predmet sadrži mnoštvo varijabli. Razlike između predmeta često su značajnije od sličnosti, a različite olakšavajuće i otežavajuće okolnosti mogu iziskivati različite rezultate.¹²⁷

Iako daje spisak predmeta vođenih zbog nepoštovanja Suda u kojima su izrečene blaže kazne ili oslobađajuće presude, Šešelj ne iznosi uverljivu argumentaciju u vezi s tim zašto su okolnosti u tim predmetima toliko slične onima u njegovom predmetu da bi veća kazna koja mu je izrečena bila neopravdana. Nejasne i nepotkrepljene tvrdnje u vezi s pristrasnošću protiv Srba nedovoljne su da pokažu zloupotrebu diskrecionog ovlašćenja od strane Pretresnog veća. Pored toga, Pretresno veće je identifikovalo faktore koji Šešeljevo nepoštovanje Suda čine izuzetno ozbiljnim, uključujući namerno kršenje zaštitnih mera i potencijalni uticaj tog kršenja na poverenje svedoka u Međunarodni sud.¹²⁸ Ono je takođe

¹²² Kombinovani podnesak, par. 7, 16.

¹²³ *Id.*, par. 16.

¹²⁴ *Id.*, par. 7. Žalbeno veće napominje da se tvrdnja o antisrpskim motivima iznosi samo u onim delovima Kombinovanog podneska koji su formulisani kao Najava žalbe, ali ne i u delovima formulisanim kao Šešeljev Žalbeni podnesak. Up. *id.*, sa *id.*, par. 16.

¹²⁵ Odgovor, par. 58.

¹²⁶ *Id.*, par. 59.

¹²⁷ *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-A, Presuda, 12. novembar 2009, par. 326 (unutrašnji navodi i citati izostavljeni).

¹²⁸ V. Prvostepena presuda, par. 56 (poverljiva verzija); par. 37 (javna redigovana verzija).

uvažilo potrebu da se obeshrabre buduća kršenja naloga o zaštitnim merama.¹²⁹ Šešelj stoga nije pokazao da je Pretresno veće napravilo приметnu grešku u odmeravanju kazne koja mu je izrečena. Nema nikakvog razloga za preinačenje Šešeljeve kazne na osnovu ovog žalbenog osnova.

---

¹²⁹ *Id.*

IV. DISPOZITIV

42. Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno veće:

NA OSNOVU člana 25 Statuta i pravila 77, 116*bis*, 117 i 118 Pravilnika,

IMAJUĆI U VIDU odgovarajuće pismene podneske strana u postupku,

ODBACUJE sve žalbene osnove koje je Šešelj izneo u Kombinovanom podnesku,

POTVRĐUJE kaznu zatvora u trajanju od petnaest meseci koja je izrečena Vojislavu Šešelju, i

NALAŽE Vojislavu Šešelju da smesta sprovede Odluku o uklanjanju zaštićenog materijala u kojoj mu je Žalbeno veće naložilo da sa svoje internet stranice ukloni knjigu, svoju prvobitnu Najavu žalbe i prvobitni Žalbeni podnesak.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/

/potpis na originalu/

/potpis na originalu/

sudija Theodor Meron, predsedavajući

sudija Mehmet Güney

sudija Fausto Pocar

/potpis na originalu/

/potpis na originalu/

sudija Andrézia Vaz

sudija Christoph Flügge

Dana 19. maja 2010.

U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]